

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název projektu: Centra podpory inkluzivního vzdělávání

Registrační číslo projektu: CZ 1.07/4.1.00/06.0020

Jak zkvalitnit domácí přípravu do školy.

(beseda pro pedagogy, rodiče)

Zpracovala: Mgr. Lucie Hlávková, DiS.

Centrum podpory inkluzivního vzdělávání Plzeň (www.cpiv.cz)

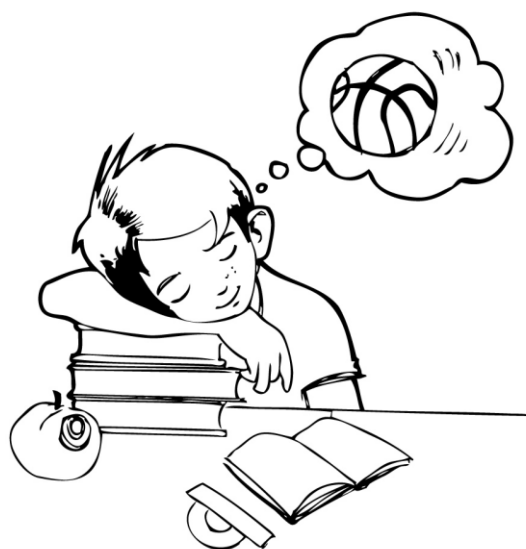
Vejprnická 56, Plzeň-Skvrňany

Obsah

1.	Dodržování určitých psychohygienických zásad	s. 3
2.	Jak může dospělý pomoci dítěti k efektivnímu učení	s. 4
3.	Metody práce dle podstaty problému	s. 5
4.	Ukázky konkrétních cvičení	s. 7
5.	12 klíčů k důsledné výchově	s. 8

1. Dodržování určitých psychohygienických zásad

- ✓ zvolit vhodnou část dne (útlumové časy mezi 12 – 13 hod. a mezi 18. a 20. hod.),
- ✓ domácí přípravu by měly děti vykonávat přibližně ve stejnou dobu a ve stejném prostředí,
- ✓ počátek společné práce spojit s určitým stereotypem, rituálem (lehká svačina, krátká didaktická hra),
- ✓ dodržovat pitný režim, protože dehydratace zvyšuje nesoustředěnost (nevolit coca colu a další energetické nápoje),
- ✓ neučit se po velkém či těžkém jídle,
- ✓ místnost by měla být dobře osvětlena, nepřetopená a dobře větraná,
- ✓ je nutné eliminovat rušivé vlivy (televize, sourozenci, hluk, kamarádi na ulici pod okny apod.),
- ✓ při opakování a procvičování nevadí tichá hudba, při učení novému raději ne,
- ✓ do učení je třeba vkládat přestávky na osvěžení, protažení (5-10 min.),
- ✓ není vhodné a efektivní věnovat se dvěma činnostem najednou,
- ✓ dobré je střídat činnosti a tím i smysly, kterými dítě vnímá (čtení, mluvení, psaní, názorné pomůcky).

2. Jak může dospělý pomoci dítěti k efektivnímu učení

- ✓ Sdílet cíl domácí přípravy, k čemu by mělo učivo sloužit,
- ✓ nenechávat přípravu na vyučování na poslední chvíli, u starších dětí podporovat vytváření učebních plánů, podle rozvrhu a kalendáře, na kdy se mám co naučit. Vždy zohledňovat volnočasové zájmové aktivity,
- ✓ je vhodné se učit v kratších, tématicky a zátěžově různorodých blocích, které častěji střídáme, je možné i jeden typ činnosti přerušit a pak se k němu v průběhu práce opět vrátit. Opakovat krátce, ale pravidelně, ne nárazově,
- ✓ pomoci dítěti s organizací přípravy – stanovit si pořadí toho, co je třeba se naučit nebo zopakovat, uvědomit si, co dnes musíme splnit a co jen můžeme ze zájmu např. (důležité při nahromadění většího objemu látky především na druhém stupni ZŠ),
- ✓ nejtěžší učivo si nenechávat na konec, nejlepší je zařazování učiva v podobě lehčí – těžší – lehčí – střední – lehčí. Práci do školy můžeme zakončit přípravou pomůcek na další den, kontrolou rozvrhu a učebnic dle něj,

- ✓ na začátku přípravy připomenout několika slovy to, co už známe, na jaké učivo navazujeme,
- ✓ usnadnit pochopení učiva tím, že převedeme obecné termíny z učebnice do pro dítě srozumitelných slov, případně vysvětlujeme učivo na praktických příkladech,
- ✓ pomoci dítěti s výběrem nejdůležitějších poznatků, seřadit je podle důležitosti – např. podtrhávat barevně to, co musí dítě znát, případně co by mělo vědět a přečtení toho, co je navíc. Je možné podstatné informace vypisovat do zvláštního sešitu, který slouží pouze pro domácí práci,
- ✓ ke krátkému opakování učiva je možné využít i cestování autem, procházky, či čekání na autobus,
- ✓ jednou z podmínek pro domácí přípravu je vytvoření klidné, chápavé a vstřícné atmosféry, bez spěchu a nervozity,
- ✓ snažíme se odbourávat strach dítěte z učiva, posilovat jeho sebedůvěru. Chválit i za minimální pokroky, za snahu. Dítě pozitivně citově podporovat.

3. Metody práce dle podstaty problému

- ✓ Pokud se doma připravujeme na školní vyučování s dítětem, které ve škole nestačí pracovnímu tempu třídy, má obtíže při osvojování nového učiva, potřebuje více času na jeho zažití, má obtíže s koncentrací pozornosti, začínáme vždy na té úrovni schopností, kde je dítě ještě úspěšné, čemu porozumělo. Zaměřujeme se především na dobré osvojení základů učiva, často opakujeme a pracujeme tempem, které vyhovuje dítěti. Sledujeme také psychické projevy dítěte – předcházíme případnému přetěžování (bolesti hlavy, bolesti břicha, nechutenství, zvýšená únava – mohou se objevit jako reakce na opakované školní neúspěchy, či neadekvátní požadavky ze strany dospělých).
Koncentraci pozornosti lze trénovat didaktickými hrami – postřehování množství, postřehování slabik, prací se bzučákem apod.
- ✓ U dětí s obtížemi v oblasti psaní (neúhledné písmo, špatná výbavnost písmenek, neúměrný tlak na psací náčiní) rozvíjíme nejprve hrubou a jemnou motoriku. Nejprve zjistíme úroveň hrubé motoriky – celkovou motorickou obratnost dítěte (zda dokáže

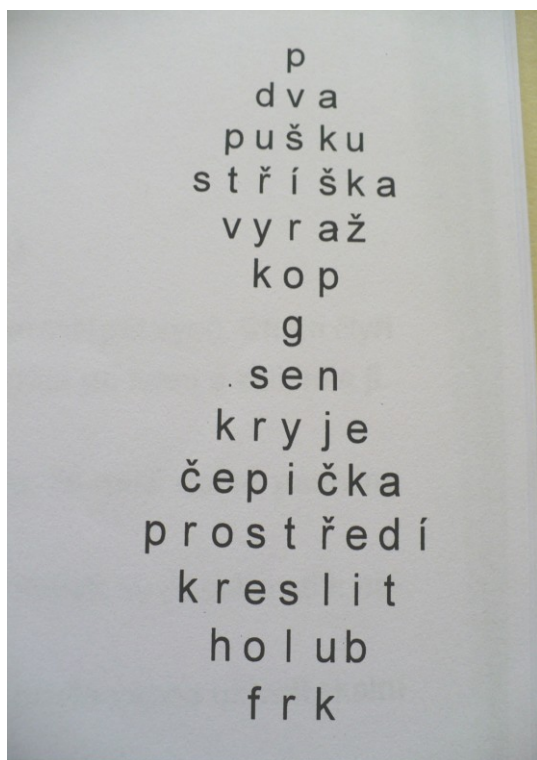
skákat po jedné noze, zrychlovat a zpomalovat chůzi, mávat pažemi i zápěstím, kroužit pažemi v ramenním i loketním kloubu, házet a chytat míč, apod.). Pro rozvoj jemné motoriky využíváme různých stavebnic, manipulace s drobnými předměty (práce s modelínou, korálky různých velikostí, práce s ohebnými drátky, vázání uzlů atd.). Pak začínáme s napodobováním tvarů na papír velkého formátu, obtahujeme tvary písmen do vzduchu, do mouky apod. Psaní předchází kreslení a různé čarání, vybarvování, překreslování, dokreslování, vystřihování, lepení atd. Při samotném psaní dbáme především na správné sezení, správný úchop pera, či tužky a adekvátní tlak na psací podložku. Trénujeme vždy krátce, ale častěji a pravidelně.

- ✓ U dětí s obtížemi ve čtení je důležité zaměřit se nejprve na osvojení správné techniky čtení. Mnohé děti ve čtení chybují především v nižších ročnících z důvodu nedostatečně rozvinuté mikromotoriky očí a obtíží v pravolevé a prostorové orientaci. Proto před samotným tréninkem čtení rozvíjíme u dětí orientaci v ploše (nahore, dole, vpředu, vzadu, uprostřed, vpravo, vlevo), prostoru a čase. Nácvik levo-pravého pohybu očí je důležitým předpokladem pro vlastní čtení a psaní. Děti s dyslexií mívají často regresivní oční pohyby během čtení (dítě se zrakem vrací zpět, hledá, jakoby ohmatává slovo). Důležité je děti naučit pohybu očí zleva doprava, např. formou spojování či budování cesty mezi autem na levé straně papíru a domem na straně pravé. Při samotném nácviku čtení vždy využívat záložky s výřezem, případně dyslektického okénka; posouvat s ním, dokud se dítě nenaučí své oční pohyby lépe ovládat, aby přestaly být chaotické a čtení se stalo plynulejším. Číst nejprve slabiky, poté jednoslabičná slova, dvojslabičná slova s otevřenou slabikou. Trénovat nejlépe každý den, přečíst zprvu jen pár slov, či slovních spojení, poté přidat odstavec a nakonec zvládnout i celou stránku. Vhodné je také, aby dospělý s dítětem četl, aby mu nejprve kousek předvedl, poté četl spolu s ním a nakonec nechal dítě, aby přečetlo několik slov samostatně. Pro zvládnutí čtení je také důležité trénovat zrakovou paměť – hry typu pexesa, scrabble, různé obrázkové hádanky (hledej 5 rozdílů apod.).
- ✓ U těch dětí, kterým nejde matematika, se soustředíme nejdříve na zafixování správné prostorové a časové orientace. Podobně jako u čtení trénujeme nejprve orientaci v ploše – pojmy nahore, dole, vpravo, vlevo. Poté orientaci v prostoru – pojmy vpředu, vzadu, mezi, vedle, pod, nad a nakonec učíme dítě orientaci na vlastním tělesném schématu (pravá ruka, levé oko, ...). Dítě školního věku už by se mělo orientovat časově – znát dny v týdnu, měsíce v roce, roční období, termíny - dnes, zítra, pozítří, včera, ráno, v poledne, večer, v noci.

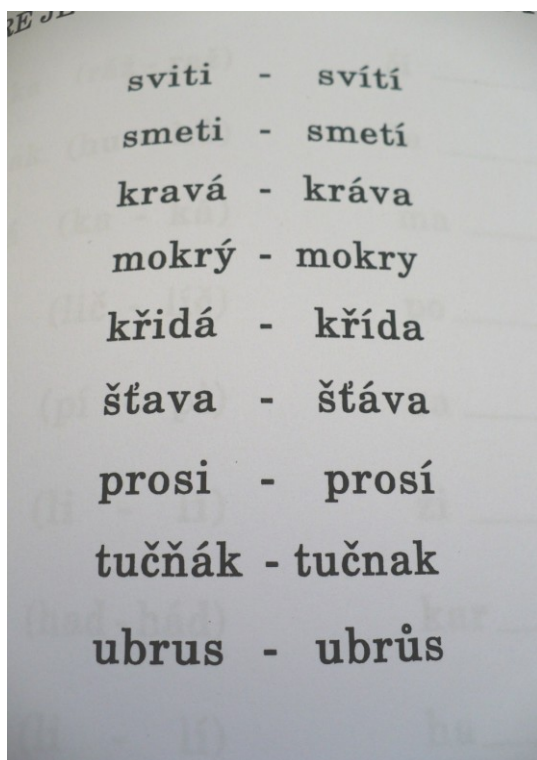
Pro snadnější představu o množství zpočátku všechny početní operace i jen číslice vyjadřující určité množství, znázorňujeme obrázkem. Dítě učíme postřehování množství (nakreslíme kolečka, kostičky, bonbóny v určitém množství a na krátký čas jej promítneme dítěti => dítě počítá zprvu názorně ukazováním na každý prvek, později jen zrakem odhaduje množství). Vhodné pro těžší početní operace je zvládnutí rozkladu čísla – opět vysvětlujeme na názorné pomůcce – dvě řady po deseti prvcích, dítě podle čísla dopočítává či odečítá. Pracujeme vždy tempem, které vyhovuje dítěti. Nikdy nezačínáme s novým učivem, pokud si nejsme jisti, že dítě základy zvládlo. Pro pochopení využíváme praktických ukázek, pracujeme s názorným myšlením, číselnou osu používáme jen, pokud se dítě již dobře orientuje ve velikostech čísel a v jejich posloupnosti.

Děti motivujeme pochvalou i za drobné pokroky, pracujeme systematicky a pravidelně.

4. Trénink zrakového vnímání

Trénink sluchového vnímání

5. 12 klíčů k důsledné výchově

Nikdy nedávejte na vybranou, je-li třeba omezení!

Dobrá průprava dětí vede k tvorbě správných návyků.

Pokud dnes o poslušnosti diskutujete, budete o ni zítra prosit!

Nácvik dnes přináší dobrý výkon zítra!

Chování, jemuž je třeba naučit, vyžaduje výuku!

Odpovědné rozhodování patří do odpovědných rukou!

Pokud stojí za to, pravidla mít, stojí za to trvat na jejich dodržování!

Svoboda neznamená dělat si, co chci. Je to dělat, co je správné, bez dohledu!

Pozor na domýšlivost přestrojenou za sebeúctu!

Výchova jde nejlépe od srdce, nikoli od ruky.

Dobrá výchova není možná bez velkého odhodlání.

Nejlepším řešením je prevence.